

[Edel Saunte.]

tant for konsummælkmejerierne, en repræsentant for detailmælkehandlerne og to andre medlemmer. Man kunne jo også ganske simpelt indanke den slags spørgsmål for monopolrådet, men jeg ved ikke, om det ville være en bedre udvej. Jeg personlig tror som sagt, at den vej, som er foreslået af kommissionens flertal, er den rigtige.

Herudover er der en række detailspørgsmål at drøfte: om detailhandelens forhold, om lukkedage, om detailvogne, om returabat o. s. v., men alle disse spørgsmål må vi se på i det udvalg, der vil blive nedsat.

Anker Lau: Jeg skal kun i ganske korte træk beskæftige mig med denne sags lange forhistorie, men dog herunder imødegå nogle af de udtalelser, den højtærede handelsminister har fremsat i fremsættelsen, og nogle af de slutninger, ministeren har draget.

Som bekendt var det mit parti, der i 1948 stillede forslag her i tinget om at få mælkemonopoliseringen afløst. Vi fik altså ikke andet end en kommission ud af det, og det er denne kommission, der nu har afsluttet sit arbejde — jeg tør nok sige efter lange og meget besværlige forhandlinger — og vi er faktisk ikke kommet længere end dertil, hvor vi begyndte. Ingen nok så saglig og samfundspræget argumentation fra min side har kunnet trænge igennem, og det er vel menneskeligt, at folk, som staten betror et monopol, også synes, at det er rart at beholde det. Jeg vil dog gerne sige, at det tjener til ære for de københavnske detailmejerier, at de har givet udtryk for forståelse for næringsfrihedens samfundsmæssige betydning til trods for det monopol, de her har deltaget i. Resultatet blev altså dog til slut, at mit parti sammen med en række andre gode kræfter har måttet samles om at stille et mindretalsforslag om monopolernes afvikling, et forslag, der stort set er det samme som det, vi begyndte med i 1948.

Nu ser jeg nok, at den højtærede minister søger at reducere vort mindretal og ophøje flertallet til noget overvældende, men når vi ser, hvorledes kommissionen i sin tid blev sammensat, kan man ikke undre sig over, at der måtte blive flertal for mono-

polernes bevarelse. Men hvis man husker hele den uro, der gang på gang har været om denne sag i pressen, i offentligheden, fra 1940 og op til dato, og man samtidig tænker lidt på, hvilke brede kredse mindretallet repræsenterer, tror jeg alligevel ikke, man skal undervurdere mindretallet.

Hvorom alting er, har den højtærede minister helt og fuldt sluttet sig til flertallet, som ønsker mælkesocialiseringen opretholdt og ophøjet til lov. Der argumenteres med forholdene, således som de var omkring 1940, forhold, som på intet område kan sammenlignes med dem, vi kender i dag. 1930'erne igennem havde vi som bekendt den hårdeste landbrugskrise, vi har kendt. Det var vanskeligt at sælge produktionen, både ude og herjemme; dette gjaldt også mælken, og salget måtte naturligvis derfor finde de veje, som den frie konkurrence anviste. Det var en hård tid for landbruget, men forbrugerne i byerne havde intet at beklage sig over, og det var da heller ikke fra forbrugerne, klagerne kom. I 1940 kom så yderligere den tyske besættelse, og den har formentlig givet en vis baggrund for en lov med det formål, som også angives i titlen: at sikre bybefolkningens forsyning med mælk. Der var altså dengang en vis baggrund for, at vi, der i dag sidder i det høje ting, kan forstå, at mælkemonopoliseringen kunne gennemføres i den form, den fik, en form, som aldrig har været forelagt rigsdagen. Men i dag, da ingen nærer angstelse for forsyningen, og hvor dette spørgsmål ikke har noget med valuta eller andre udadvendte problemer at gøre, kan der efter min opfattelse ikke være nogen samfundsmæssig mening i at opretholde monopolerne.

Som det fremgår af mindretalsbetænkningen, vil jeg fastholde, at der ikke er ført noget bevis for, at mælken er blevet billigere, end den ville have været, hvis den frie konkurrence havde fået lov til at fortsætte. Det bevisforsøg, der er gjort, hviler i den grad på skøn og tilfældige udgangspunkter og sammenligninger, at det ikke kan kaldes noget bevis. Ingen kan vel iøvrigt slutte eller skønne sig til virkningerne af en udvikling, som ikke har fundet sted. Jeg vil endvidere fastholde, at de sundhedsmæssige fremskridt, som er sket,